

Μάθημα: Ιστορία Γ' Γυμνασίου
Ερωτήσεις Επανάληψης - Απαντήσεις

ΕΝΟΤΗΤΑ 3

Η έκρηξη και η εξέλιξη της Γαλλικής επανάστασης, 1789-1794 (σελ.16-18)

1. Να εξηγήσετε ποια ήταν η οργάνωση της γαλλικής κοινωνίας κατά τον 18^ο αιώνα και τι προκαλούσε η κατάσταση αυτή.

Στη γαλλική κοινωνία του 18^{ου} αιώνα υπήρχαν **3 τάξεις**:

- ο **ανώτερος κλήρος** (0,5%)
- οι **ευγενείς** (1,5%)
- και η **Τρίτη Τάξη** (98%) που αποτελούνταν από τους αστούς, τους εργάτες και τους αγρότες

Οι δύο πρώτες τάξεις είχαν μόνο προνόμια, ενώ η Τρίτη Τάξη είχε μόνο υποχρεώσεις. Η κατάσταση αυτή (**Παλαιό Καθεστώς**) γεννούσε τη δυσαρέσκεια στην Τρίτη Τάξη, ειδικά στην αστική τάξη, η οποία αν και δεσπόζει στην οικονομία είναι αποκλεισμένη από τη λήψη πολιτικών αποφάσεων, ενώ οι συνθήκες ζωής των χαμηλότερων κοινωνικών στρωμάτων επιδεινώνονταν συνεχώς (αποκορύφωμα η πείνα του 1788-1789 συνέπεια του φοβερού χειμώνα).

2. Να εξηγήσετε ποια κοινωνική τάξη (κατηγορία πολιτών) οδήγησε και οργάνωσε σε μεγαλύτερο βαθμό τη Γαλλική επανάσταση; Ποια τα κίνητρά της;

Η Γαλλική επανάσταση οργανώθηκε σε μεγάλο βαθμό από την Τρίτη Τάξη (αγρότες, τεχνίτες/εργάτες, αστούς). Η Τρίτη Τάξη που αποτελούσε το 98% του πληθυσμού της Γαλλίας είχε μόνο υποχρεώσεις (πλήρωνε το σύνολο των φόρων), ενώ ο κλήρος και οι ευγενείς (2% του πληθυσμού) είχαν μόνο προνόμια. Η κατάσταση αυτή (Παλαιό Καθεστώς) γεννούσε τη δυσαρέσκεια της Τρίτης Τάξης, κυρίως των **πλουσιότερων αστών** (τραπεζίτες, έμποροι, βιομήχανοι), που αν και δέσποζαν στην οικονομία, ήταν αποκλεισμένοι από τη λήψη των αποφάσεων. Ο βασιλιάς αποφάσιζε για αυτούς χωρίς να τους λαμβάνει υπόψη. Έτσι οι πλούσιοι αστοί οργάνωσαν σε μεγαλύτερο βαθμό τη Γαλλική επανάσταση επιδιώκοντας πρόσβαση στην εξουσία και πολιτικά δικαιώματα.

A. Η πρώτη φάση της Γαλλικής Επανάστασης: Μάιος 1789 - Αύγουστος 1792

3. Να γράψετε ποια γεγονότα οδήγησαν στην κατάληψη της Βαστίλης.

- Στις 5 Μαΐου 1789: εξαιτίας των προβλημάτων που προκάλεσε η πείνα του 1788-1789, ο Λουδοβίκος ΙΣΤ' συγκάλεσε τη συνέλευση των Τριών Τάξεων για να ανακοινώσει την επιβολή νέων φόρων και την άρνησή του για μεταρρυθμίσεις.
- Οι εκπρόσωποι της Τρίτης Τάξης αντιδρούν, αυτοανακηρύσσονται σε **εθνοσυνέλευση** με το επιχείρημα ότι εκπροσωπούν το 98% του γαλλικού πληθυσμού.
- Ο βασιλιάς αρνείται να τους αναγνωρίσει.
- Στις 20 Ιουνίου 1789 οι εκπρόσωποι της Τρίτης Τάξης συγκεντρώνονται στην αίθουσα του σφαιριστηρίου και δίνοντας **τον όρκο του σφαιριστηρίου** απαίτησαν Σύνταγμα.
- Στις 9 Ιουλίου 1789 οι αντιπρόσωποι της Τρίτης Τάξης ανακηρύσσουν **Συντακτική Συνέλευση** με σκοπό να δώσει στη Γαλλία Σύνταγμα. Η υποχώρηση του βασιλιά, ωστόσο, ήταν μία κίνηση τακτικής, καθώς την ίδια στιγμή συγκέντρωνε στρατό για να διαλύσει την Εθνοσυνέλευση.
- 14 Ιουλίου 1789 ο λαός ωθείται σε εξέγερση και καταλαμβάνει τη **Βαστίλη**.

4. "Κατάληψη της Βαστίλης": Να γράψετε ένα σύντομο κατατοπιστικό σημείωμα (τι ήταν, πότε, από ποιους έγινε, ως τι εορτάζεται)

Η Βαστίλη ήταν τόπος φυλάκισης και βασανιστηρίων, μισητό σύμβολο της απολυταρχίας που καταλήφθηκε από τον λαό του Παρισιού στις 14 Ιουλίου το 1789. Η μέρα εορτάζεται ως η εθνική εορτή των Γάλλων.

5. Να αναφέρετε τις αποφάσεις/ενέργειες της Συντακτικής συνέλευσης το 1789 και το 1791.

- Κατάργηση των προνομίων του βασιλιά και των ευγενών
- Ψήφισε τη **Διακήρυξη των δικαιωμάτων του ανθρώπου και του πολίτη** (26 Αυγούστου 1789)
- Ψήφισε το πρώτο σύνταγμα της Γαλλίας και εγκαθίδρυσε το πολίτευμα της συνταγματικής μοναρχίας (1791)
- Ανακήρυξε το έθνος κυρίαρχο και ως νομοθετικό σώμα ορίστηκε η **Νομοθετική συνέλευση** (Βουλή)
- Αναγνωρίστηκε το δικαίωμα ψήφου σε όσους κατείχαν περιουσία και πλήρωναν φόρους
- Η εκτελεστική εξουσία ανατέθηκε στον βασιλιά και σε έξι υπουργούς
- Η δικαστική εξουσία αφαιρέθηκε από τον βασιλιά και κηρύχθηκε ανεξάρτητη
- Εθνικοποίηση της περιουσίας του κλήρου και έκδοση χαρτονομίσματος.
- Οι κληρικοί έγιναν κρατικοί λειτουργοί
- Κατάργηση των συντεχνιών

6. Αφού διαβάσετε την πηγή 1 στη σελίδα 17 του βιβλίου σας να γράψετε ποιες ιδέες του κινήματος του Διαφωτισμού απηχούνται στο κείμενο της "Διακήρυξης των δικαιωμάτων του ανθρώπου και του πολίτη" και ποιοι είναι οι εκφραστές τους.

- §1-2 Οι άνθρωποι γεννιούνται και παραμένουν ελεύθεροι και έχουν τα ίδια δικαιώματα (ελευθερία, ιδιοκτησία, ασφάλεια) → Γενική αρχή του Διαφωτισμού
- §2 Δικαίωμα αντίστασης του λαού στην καταπίεση → Τζον Λοκ
- §3 Το έθνος (οι πολίτες) είναι αποκλειστική πηγή εξουσίας, κάθε μορφή εξουσίας απορρέει από το έθνος → Τζον Λοκ
- §6 Γενική Βούληση → Τζον Λοκ ισονομία → γενική αρχή του Διαφωτισμού
- §10 δικαίωμα στην ανεξιθρησκεία → Βολταίρος
- §11 ελευθερία σκέψης και έκφρασης → γενική αρχή του Διαφωτισμού
- §17 δικαίωμα της ιδιοκτησίας → γενική αρχή του Διαφωτισμού

7. Να αναφέρετε τα βασικά σημεία του πρώτου συντάγματος της Γαλλίας (1791) και να γράψετε ποια αρχή του Διαφωτισμού φαίνεται να εφαρμόζεται με αυτά.

Τα βασικά σημεία του πρώτου συντάγματος της Γαλλίας (1791) είναι τα εξής:

- Η ανακήρυξη του έθνους ως κυρίαρχου και ο ορισμός ως νομοθετικού σώματος της **Νομοθετικής συνέλευσης** (Βουλή)
- Η αναγνώριση του δικαιώματος ψήφου σε όσους κατείχαν περιουσία και πλήρωναν φόρους
- Η ανάθεση της εκτελεστικής εξουσίας στον βασιλιά και σε έξι υπουργούς
- Η αφαίρεση της δικαστικής εξουσίας από τον βασιλιά και η κήρυξη της ως ανεξάρτητης

Στα πιο πάνω σημεία βλέπουμε να εφαρμόζεται η **αρχή της διάκρισης των εξουσιών**, αφού η νομοθετική, εκτελεστική και δικαστική εξουσία ασκούνται από διαφορετικούς θεσμούς ή άτομα.

8. Να γράψετε ποιες ήταν οι ενέργειες της Νομοθετικής συνέλευσης (1791) και των Γιρονδίνων.

- Παύση του βασιλιά και ανάθεση της εξουσίας σε συμβούλιο υπό τον Δαντόν
- Αναγνώριση του δικαιώματος της καθολικής ψηφοφορίας.
- Δήμευση των περιουσιών των αριστοκρατών, που διέφυγαν στο εξωτερικό.
- Διαχωρισμός της εκκλησίας από το κράτος.
- Κήρυξη της πατρίδας σε κίνδυνο.

9. Να αναφέρετε ποια ήταν η συμβολή της γυναίκας στην Γαλλική Επανάσταση.

Αφού δείτε την εικόνα 3 στη σελίδα 16 του βιβλίου σας και το κείμενο της πηγής 2

"Τα δικαιώματα των γυναικών" στη σελίδα 17 να εξηγήσετε εάν και σε ποιο

βαθμό αποκαταστάθηκαν τα δικαιώματα των γυναικών με τις αποφάσεις της

Συντακτικής συνέλευσης το 1791.

Οι γυναίκες είχαν ενεργή συμμετοχή στη Γαλλική επανάσταση. Έλαβαν μέρος στην κατάληψη της Βαστίλης και καθόρισαν την εξέλιξη της επανάστασης με την περίφημη πορεία των γυναικών στις Βερσαλλίες (5 Οκτωβρίου 1789).

Αξίζει να υπογραμμιστεί ότι ακόμη και στο πλαίσιο μίας τόσο θεαματικής κοινωνικής αλλαγής στη Γαλλία, τα δικαιώματα των γυναικών αγνοήθηκαν. Υπό την έννοια αυτή, ο λόγος της Ολυμπία ντε Γκούζ (πηγή 2, σελ.17) στο απόσπασμα ακούγεται διπλά επαναστατικός, καθώς στρέφεται κατά του «παλαιού καθεστώτος» και εναντίον των προκαταλήψεων που ήθελαν τη γυναίκα υποδεέστερη.